

Vidění sedláckovo XVII.

Jak mnozí v kostelích pobožně, jiní nepobožně se chovají.

Po tak dlouhém o vojácích rozmlouvání, a daném sedláckovi sprostnému naučení, řekl mu anjel Páně: „Viděls, sedláčku, již mnoho, co se v světě děje; ale co v kostelích, v domích Božích, v místech Pánu Bohu posvěcených a oddaných, ještě jsi neviděl. Pod také tam, a podívej se, co se tam koná.“ I uvedl ho do jednoho velikého kostela v den Páně nedělní, v kterém bylo již lidu mnoho obojího pohlaví; a tí pěkně, každý podlé možnosti své, / oblečení. On pak sedláček jak to viděl, byl nad tím potěšen. Potom viděl, že kněz ze zákristie vyšel s ministranty, pěkným rouchem mešným oblečený, a k oltáři šel, aby mši svatou sloužil, a hned jí začal konati nábožně. On pak sedláček také se měl k pobožnosti, a měl za to, že všecken lid přítomný bude se nábožně Pánu Bohu modlíti: ale brzo viděl, jak někteří ani neklekli, jiní toliko na jednom kolenně klečeli, jiní šeptali aneb rozprávěli, jiní se smáli, a modlícím se překážku dělali, jiní na strany se ohlíkali, jiní zahálejíce seděli aneb stáli, jiní na ženské pohlaví všetečně vzhledali, a ony na ně zas, zdali by se někomu zalíbily, a spíš provdati, a jako kravičky na jarmarku se prodati, mohly. Na modlitbu, a na konání mše svaté, malý pozor měly; vnitřní pak pobožnosti mnohém méně. Viděl také sedláček mnoho psův a chrtův v kostele běhati, na stolice i na oltáře neřádití, které s sebou páni aneb oficíři jejich přivedli, nejináče, než jako by se byli na honbu a lovení zvěří vydali: a tí psí svým / štěkáním a běháním lidem nemalou překážku dělali v modlení a v pobožnosti, a v slyšení mše svaté. Vidouce tyto věci sedláček, divil se tak veliké opovázlivosti, že sobě místa svatého a domu Božého, a mše svaté, té oběti Pánu Bohu nejvzácnější, tak málo vážili, a náležitějí nectili: a řekl k anjelu svému vůdci: „Co jsou to za lidé zde? Jsou-liž křesťané? A mají-liž za takové kostela Božého, a mše svaté neuctění, hřích?“

Rekl anjel: „Křesťané jsou títo všickni, ale již u nich svaté věci v tak lehké vážení přišly, že se v kostelích nejináč než jako v domích obecních chovají. Ach tof není pocta a služba Pánu Bohu, ale raději neuctění, kteréž na ně hřích uvádí. Však pohané v svých sborích mnohém uctivější se chovají. U Turkův kdo by psa do jejich kostela [oni jej mešit aneb mošea jměnují] uvedl, krk by ztratil: a tí Turcí jsou, a předce to místo, které oni za svaté a Pánu Bohu oddané držejí, v takové vážnosti a uctivosti mají: a křesťané, kteří víru jistou a od Pána Boha vydanou mají, místa posvěcená a Pánu Bohu oddaná v tak malé vážnosti držejí. Věř mně, sedláčku, že, poněvadž pravá pobožnost mezi mnohými nynějšími v těchto zemích křesťany uhasla a vystydla, zažžel jí Pán Bůh a vzbudil mezi novými křesťany, totiž mezi japonskými, sinenskými národy, mezi Indiány, Parakvariány, monomotapskými, mogorskými, Mexikány, etc. a jinými daleko od nás vzdálenými národy, které velební patres Tovaryšstva Ježíšova, a jiní řeholníci na víru křesťanskou obrátili a přivedli. Tamť jest vidět, jak pobožně, pokorně a příkladně v kostelích se chovají, jak s pláčem a horlivým upěním se při mšech svatých Pánu Bohu modlavají: jak vzdychávají k Pánu Bohu, až se tí dobří lidských duší pastýři, patres jesuití, a jiných řádův mníš, musejí diviti, a veliké z toho mají potěšení. Žádný tam v kostele, byť i pohan do něho vešel, při konání mše svaté nezakašle, neodchrkuje, ani se nezasměje, ani čeho scestného se nedopouští. Všickni na / kolena kleknou, když jest tomu čas, a všickni vstanou, když vstáti náleži; nebo tak naučení jsou od svých duchovních učitelův. O jak milo jest na tu jejich pobožnost hledět! O jak tu pěkný příklad! Takových lidí z srdce pobožných modlitby horlivé vycházející, vzdychání a upění svatí anjelé do svých rukou přijímají, a Pánu Bohu obětují, jak činival svatý Rafael archanjel modlitbám a dobrým skutkům starého Tobiáše.

Netoliko pak noví křesťané na Novém světě tak pobožní a horliví v kostelích jsou, ale i staří v našich těchto zemích takoví byli za času svatých Chy a Strachoty arcibiskupův moravských, a po nich za mnohá léta: V Čechách svatý Václav kníže české, kterýž netoliko ve dne, ale i v noci do kostelův chodival, a tam klekajíc na kolena, a někdy na zem se rozeštlíc, před oltářem Pánu Bohu se horlivě modlival. Dělal

také tak jeho dědové, totiž Bořivoj a Lidmila knížata česká, kteříž po uznání Boha živého pravého, a po přijaté víře křesťanské a svatém křtu, na pobožnost se oddali, a odvedše knížetství synovi svému, sami v kostelích a na modlitbách největší času vynakládali.

5 Ale tyto příkladové známí jsou, aniž koho již pohnou k následování, povím ti jiný příklad, o kterém píše svatý Řehoř papež římský v třetí knize Rozmlouvání v kapitole 14. takto: Mních jeden, Izák jménem, z krajiny syrské přišel do města viaského Spoletu, a vejda do kostela, kostelníkům 10 žádal, aby se mu tu, jak by dlouho chtěl, modlití dopustili, a času pokojnějšího ven z kostela vyjítí nenutili. Té chvíle tehdy na modlitbu se oddajíc, celý den na modlitbách strávil; ano i s dnem noc spojil. Druhého také dne spolu s nocí na modlitbách trval: potom také i třetí den k prvním přidal. To 15 když jeden z kostelních služebníků, jsa duchem pejchy nadutý, uhlídal, z čeho se měl vzdělávati, z toho k své škodě přišel: nebo ho pokrytec, a hruběji ještě pokládačem, nazýval, říka: že se před lidmi ukazoval, jako by se / tři dni a tři noci v kostele modlil. A přistoupiv k němu s hněvem, políček mu 20 dal, aby jako pokrytec, samý způsob pobožného na sobě nesa, s hanbou z kostela vyšel. Ale hnedky zlý duch do toho kostelníka vešel, a před nohy muže Božího Izáka ním hodil, a skrze usta jeho křičeti počal: 'Izák mne vyhání! Izák mne vyhání!' Nebo jak by mu říkali, jakožto přespolečnému, žádný 25 nevěděl, ale jméno jeho ten duch vynesl, který, že by od něho mohl být vyhnán, volal. Ale muž Boží Izák hned se za toho kostelníka Pánu Bohu modlil, a tak zlého ducha z něho vypudil. O tom napsal svatý Řehoř. Z toho se vidí, jak staří křesťané v kostelích se uctivě chovali, a Pánu Bohu modlivali, a jak Pán Bůh pyšného posmívače trestal. A to o modlitbě 30 v kostelích. Již také slyš o mši svaté, jak pobožně má býti od lidí v kostelích slyšená, a to celá, od počátku až do konce.

Mše svatá, poněvadž jest obět Pánu Bohu nad všechny jiné 35 oběti, které od počátku světa obětované byly, nej/světější a nejdůstojnější, má od lidí duchovních konaná býti s tou největší pobožností: a s takovou také od lidu křesťanského má býti slyšená, a tí, kteříž při ni tak se chovají, veliké milosti u Pána Boha nabývají, a na tom světě požehnání, pomoci 40 a ochrany: na onom pak světě věčné v nebesích odplaty dostávají.

cházejí. Slyš, co Pán Bůh vzkázal svatému Kassiovi, biskupovi 136 narnienskému. Ten svatý biskup každého dne mši svatou s tak velikou pobožností konával, až se slzami políval: pročez od Pána Boha skrze kněze svého takové potěšení dostal: Čiň, co 5 činíš, pracuj, co pracuješ, ani ruka tvá, ani noha tvá neustávej, na den svatých apoštolův ke mně se dostaneš, a zaslouženou mzdu přijmeš. — Kterýžto po sedm let na den svatých apoštolův, když obět mše svaté vykonal a tajemství svátosti velebně vykonal a přijal, z těla se vystěhoval do nebeské radosti. Čti 10 o tom v čtvrté knize Rozmlouvání svatého Řehoře v kapitole 59. Ale takto tu historii rozuměj, jestliže tí otcové ducho/vní, kteří mše svaté pobožně sloužívali, takovou v nebi odplatu dostávají, 139 že i lid světský, který je nábožně slychává, i na tomto světě milostí a ochrany Boží oučasten bývá, a v nebi odplaty věčné dostává."

Vidění sedláckovo XXV.

O poutích na svatá místa, a o poutnicích.

Řekl anjel sedláčkovi: „Ještě zavedu tě na svaté místo, na které se schází mnoho lidu putujícího, a tí tam žádávají a očekávají milost od Pána Boha, od blahoslavené Panny / Marie, matky Boží, a od jiných svatých.“ Odpověděl sedláček: „Podívej tam, pane, a já rád s tebou na to svaté místo půjdu, abych se něčemu dobrému naučil, aneb co spasitelného viděl, aneb slyšel k potěšení mému.“ Když tam přišli, nalezi na tom místě lidu všelijakého množství veliké, a viděli, že ještě více a více jich přibývalo; nebo zdaleka přicházeli tam s procesí, s korouhvěmi, s obrazy svatých, s zpěvem, s troubením a bubnováním, a jinak připraveni. I řekl sedláček k anjelu: „Dobře-liž títo poutníci dělají, že opustí své domy a hospodářství, ano i své domácí kostely, sem připutovali? Zdá-liž Pán Bůh není v každém místě, a v každém kostele, a jest hotov uslyšet každého věrného, kdo ho upřímně hledá a prosí?“ Odpověděl anjel: „Tak jest, jak ty pravíš, že Pán Bůh všudy jest, a hotov jest vyslyšet každého, podle velikého milosrdenství svého, a milostí své mu uděliti. Ale také věz, že jest dobře na svatá místa putovati; nebo Pán Bůh a blahoslavená Panna Maria zvolili a oblíbili sobě obzvláštní místa, na kterých by ctění byli od lidí, prozby jejich vyslyšeli, hříchy jim odpouštěli, a milostí udělovali. A potvrzují to mnohá dobrodění, která zázračně mnozí pobožní poutníci tam obdrželi. Však poutníci všickni mají na pouti choditi dobrým oumyslem. Dobrý pak oumysl jest, aby to putování bylo, ta práce a modlení ke cti a chvále Boží, a poutníkům na odpuštění hříchův, na dosažení odpuštěk, a milostí u Pána Boha, a u Panny Marie, a na uzdravení neduhův duchovních i tělesných. Toho aby oučastní byli poutníci, mají tam pokání učiniti z hříchův svých náležitě, a k stolu Páně jíti nábožně, a modlitby vykonávati pobožně. Kdo tak čini, má nádejí dobrou. Slys

Tři panny sly spolu na pout samotné na svaté místo. Přihodilo se, že se s nimi sešli dva pobožní mníši, také na to svaté místo putující: a když se ku kostelu přibližovali, do kterého putovali, řekl jeden z těch mníchův: „Já budu mši svatou sloužiti nejprvé, a vy všickni klečíc slyšete ji.“ Když tehdy pobožně sloužil, a byl v tejně modlitbě, in memento za živé, a dlouho se tejně modlil, byl u vytržení v duchu, a viděl, jak anjel Páně z nebe sstoupil, a měl v ruce pěkný věnec z červených růží, a položil jej na hlavu jedné z těch panen. Potom zas viděl, že ten anjel druhé panně postavil na hlavu věnec bílý a krásný, z bílých růží uvity. Naposledy viděl, že přišel ďábel hrozný, a měl v jedné ruce housle, a v druhé hadru nějakou šerednou, a mrštil tou hadrou třetí pannu přes hlavu, a šeredně ji pokálel. To když ten kněz viděl, přišel zas k sobě, a myslil, co by to vidění znamenalo. Když pak mši svatou dokonat, zavolal na stranu jednukaždou tu pannu, a ptal se první, jaký měla oumysl na pout jíti, a nač při mši svaté myslila? Odpověděla ona, že má dobrý oumysl Pánu Bohu na tom svatém místě se modliti: a že sobě rozjímala o trnové koruně, kterou Pán Kristus byl od židův korunován: a ta jeho koruna že byla krví jeho nejsvětější zbarvená. To slyšíc mnich porozuměl, proč / ji anjel svatý na hlavu postavil věnec krásný z červených růží uvity. Zavolal druhou pannu, a ptal se ji, nač při konání mše svaté myslila? Odpověděla ona, že myslila, jak jest převeliká dobrota Pána Krista, kterýž lidem kajícím a prosícím milost svou štědře uděluje, a dary svými je poděluje. Poznal z toho mních, že pro to dobré myšlení anjel svatý přinesl ji věnec z bílých růží, a na hlavu jí postavil. Zavolal třetí pannu, a ptal se ji, jaký oumysl měla na to svaté místo putovati, a co, slyšíc mši svatou, myslila? Odpověděla, že myslila koupiti sobě rouchu nějakou pěknou, aby jí z pouti domu pro ozdabu těla svého přinesla, a na té pouti při muzice aby do tance šla a veselá byla po obědě. To slyšíc mních poznal, proč nepřišel k ní anjel jako k druhým; ale ďábel, a proč ji ten ďábel hadrem ohyzdným přes hlavu mrštil, a proč v druhé ruce housle měl; totiž že ona oumyslu dobrého neměla, a na světské věci, i na tanec myslila.“ Gotschalch. Holen part. Aestival. Sermon. 100. C. (in Spec. ex. / tit. Peregrinatio. Ex. unico). „Z toho vidíš, sedláčku, že kdo putuje na některé svaté místo, má oumyslem dobrým putovati, a pobožně se tam chovati. Slys

ještě jinou historií, jak někteří putovali na svaté místo, a jak pěkný příklad na sobě ukázali.

5 Léta Páně 1555. byl veliký mor na pomezí pánův Benátčanův, a v jejich zemích, takže veliké množství lidu vymřelo: kterýžto mor když se k zemi koritánské a k městu Utina přiblížoval, 5 rádňi páni téhož města starajíce se, aby ten mor na jejich poddané i do města se nedostal, učinili slib Pánu Bohu, a blahoslavené Panně Marii, jestliže je zachová od toho smutného pádu, chtějí a budou putovati do Lorety, -kteráz 10 ve vlašské zemi jest, a tam poděkování náležitě učiniti. Vyslyšel je Pán Bůh, a jakkoliv široko a daleko ten mor lid hubil, však do končin jejich ani do města nevkroutil. Pročež když ten mor přestal, nařídili oni slavnou procesi, v níž bylo samých zemánův tří sta, a jiného lidu množství. Nesli na té procesi 15 o braz křížifixu pěkně učeláný, a jiné veliké dary do Lorety. Když tam přišli, a do kostela vešli, tu bylo viděti, s jakou pobožností a s pláčem Pánu Bohu a blahoslavené Panně Marii děkovali za ochranu od moru, jak vespoček se přátelsky objímali, a všecko dobré sobě vinšovali: takže kdokoliv je viděl, 20 spílkati nad takovým příkladem musei. Potom ty vzácné sebou přinesené dary v domě Panny Marie lauretánském odevzdali. Posud tuto, sedláček, zdalíž se títo poutníci Pánu Bohu a Panně Marii neřibili. (O tom píše Horat. Tursellin." (In Dauid. cap. 3. tit. 31. Ex. 1.)

25 Když tyto řeči s podivením a pochválením sedláček vyslyšel, a maličko na stranu se podíval, uhlídal jinou procesi, a mezi těmi byli oblečeni dc kápí plátěných, a hlavy měli zakryté i tváře kuklemi, záda pak odkryté, a tí se bičovali; někteří až do krve, někteří dost lehce, někteří sotva bičůky na hřbety 30 příkládali. Vidouce to, divil se, a ptal se anjela, co by to bylo? A dobře-li by to dělali? Odpověděl anjel: „Kteří to činí omy slem dobrým, totiž, aby tak za své hříchy sami sebe trestali, a bůjnost těla krotili, jak dělával i svatý Pavel apoštol, a sám o sobě píše, že trestával tělo své a v službu podroboval: 1. Corint. 9., dělávali také tak mnozí svatí, item, kteří se bičují k uctění Pána Krista, kterýž od bezbožných pro hříchy lidské byl těžce po celým těle zbičován, tí také dobře dělají, a zásluhu mají, a Pán Bůh jim pokutu zaslouženou odpustí. 35 Kteří pak z všetečnosti, aneb aby od lidu byli viděni a chváleni -tím nebude dobrá odplata.“

Rekl sedláček: „Když jsem ještě mladý byl, slyšel jsem, že některé paní měščky jednoho města královského zde na Moravě, když putovaly na svaté místo, a chtěly se také do kápí mrskáčských oblecti, a potom se bičovati, že se nejprve uradily, aby se dobře vínem podroušily, aby bolesti netrpěly a nacítily: ale že se více podroušily, než jejich hlavy unesti mohly, na zem padaly. Což vidouce lidé sprostní, a o jejich chytrosti nevědouce, myslili, že ony z veliké horlivosti k Pánu / Bohu tak omdlevaly, až na zem padaly: ale jiní rozumnější vědouce, co jest bylo, smáli se. A já sám sprostý sedláček ty paní 5 měščky jsem znal, a některou bych jmenovati uměl. Co se tobě, anjele Boží, o těch paních zdá?“ Odpověděl anjel: „Tí a takoví těl svých mrskáčí žádné dobré odplaty a zásluhy u Pána Boha neměli; ale trestání zasloužili. Zdalíž může kdo Pána Boha ošiditi? To pak věz, že ďábel z toho jejich opilství a bičování měl smích a radost, potomť on je bičoval v očistci za to pokrytství, až se jim stejskalo. A jestliže se ony jemu v moc do pekla pro jiné hříchy dostaly, tam on je mnohém více bičuje.“

20 Rekl zase sedláček: „Když jsem od tebe, anjele vůdce můj a učitelí moudrý, slyšel jmenovati ďábla, a ten že se z některých pokrytských poutníkův posmívá, přišlo mně na mysl starodávní přísloví, totiž: že kde Pán Bůh má kostel, tu sobě také ďábel kapli postaví: jak já tomu rozuměti mám?“ 25 Odpověděl anjel: „Rozuměj, sedláčku, takto: že ďábel hledí pobožnost lidskou rušiti, a lidí k / tomu nabízi, aby někteří na pout šli z všetečnosti: jiní aby tam dobře pili: jiní aby tam mohli nětco ukrasti, neb peníze někomu z kapsy vytáhnouti; někteří snad aby tam příležitost k smílnění neb cizoložení našli. Někteří tam ani mše svatě zcela neslyší, mnohém méně kázání. A tak ne jeden z pouti větší břemeno hříchův domu nese, než na pout nesl.“

30 Ptal se ještě sedláček: „Pověz mně, prosím, anjele svatý, také-liž páni, kteří poutí ustanovují, a hostiny tam strojí, a na ně mnoho nakládají, mají za to zásluhu u Pána Boha?“ Odpověděl anjel: „Ne velikou mají zásluhu; nebo oni při tom více svého zisku hledí, než cti a chvály Boží, a než spasení lidských duší. Hledí, pravím, aby tam mnoho sudův piva a věder vína vyšenkovali, a mnoho peněz natržili. Kdyby oběd dosti skrovný chudým, kteří právě chudí a bídní jsou, udělali, což by 40

je mnohem méně kořtovalo, byla by jistá zásluha a odplata u Pána Boha. Ale když velikým nákladem hostí pány, kněze, / mnichy, kteří mají dosti odkud žítí býti, malá za to odplata u Pána Boha bude. Zdalíž oni nevědí, co Pán Kristus u svatého Lukáše evangelisty v kapitole 14. mluví? Ba dobře vědí; neboť 5 mužů učení jsou; ale divnou nějakou nepozorností na to nepamatují, sed conformant se huic saeculo. Mluví tehdy Pán Kristus: Když činíš oběd neb večeři, nezvi přátel tvých, ani bratří tvých, ani příbuzných, ani sousedův bohatých, af by snad i oni tebe za- 10 se nezvali, a byla by tobě odplata. Ale když činíš hody, povolej chudých, kulhavých, slepých, a blahoslavený budeš; neboť ne- mají, odkud by odplatili tobě, ale budeš odplaceno tobě při vzkříšení spravedlivých.“

213

Vidění sedláčkovy XXVI.

O žebrácích.

Rekl zase sedláček: „Anjele můj milý, poněvadž jsem na pouti velmi mnoho žebrákův viděl, o těch bych také rád naučení slyšel; kdyby ráčila svatost tvá mně nětco o nich pravdivého oznámiti. Také jsi teď málo vejš v roz/mlouvání o pou- 5 tích a poutních slova Krista Pána učícího přednesl, aby ne bohaté pány, ani přátele a sousedy, na hostinu zvali tí, kteří by jí strojili; ale chudobné, žebráky, slepé, kulhavé, etc. raději 10 pozvali na hody: o žebrácích rač mně moudrost tvá dáti naučení.“ Odpověděl svatý anjel: „Jest pravda, mnoho na té pou- ti žebrákův bylo, a bývá jich na jiných poutích tak mnoho aneb více: ano i sem i tam se jich dosti mnoho prochází. Ale zdalíž 15 to všecko chudí žebráci jsou neb lidé potřební? Věz, sedláčku, že jest mezi nimi lidu lenošného dosti, kteří by mohli s práci býti, a živností sobě rukama dobývati, ale nechtějí pracovati, než zahálčivý a toulavý život vedouce, a z pouti na pout, z jar- marku na jarmark, z hodův na hody se smýkají, a almužnami se živí. A jsou mezi nimi fortelní i nezbední. Fortelní jsou, 20 kteří se dělají chromí neb kulhaví, a mohou dobře choditi: jiní nemocní, a hlavy zavazují, a nic jich neboli: jiní dělají se býti slepými, ale dost by měli zraku k práci: někteří ukazují ruce aneb / nohy bolavé, a není tak; nebo věz jistotně, že je- den žebrák na pouti sobě namazal ruku svou starým sejrem, a zkrfivenou jí držel, a lidem ukazoval, aby se zdálo, že má 25 ruku velice bolávu, a aby tím více peněz od lidí dostal. Jiný se udělal chromým, a dal se druhému na trakači po poutích voziti, jako by choditi nemohl: a když ho ten mladý na jedné pouti nespěšně vezl, on mu domlouval, že ho zle veze, tak dlouho, až se svadili. Tu mladý hodil chromým i s trakačem 30 z kopce dolu. A když se trakač a chromý v něm sedící počal z kopce dolu váletí, chromý bojíce se, aby se i s trakačem ne- polámal, aneb nezabil, našel hned nohy, a vyskočíc rychle

214

215

z trakače, utíkal do lesa, nechaje trakače, i co v něm měl, s velkým lidu přítomného smíchem. Vidíš, sedláčku, že i žebřáci někteří fortelní jsou. Nezbědní pak jsou pouťníci a vojáci z vojny propuštění, kteří sedláky po vesnicích vyloukají, a když oni neboží nemají, co jim dáti, vadí se s nimi a bezděk nutí, aby jim dali. Chléba brátí nechtí, než peníze, aneb máslo, sůl, vejce, vaření: a čeho sami snísti nemohou, to prodají, a peníze propíjí. Někteří se dělají duchovními neb mnichy, a nejsou: oděv toliko černý nesou a podobu mníšskou nesou, a tak lidí mámi, aby více almužen dostali."

Divil se těm fortelům a nezbedám žebřákův sprostý sedláček, a ptal se anjela: „Také-liž takoví žebřáci mají za to hřích, že takovými způsoby a fortely almužny žádají a berou, a zle jich užívají, a je protancují a propíjí?“ Odpověděl anjel: „Ovšem žet mají hřích; a to veliký: a ta almužna bude je tížiti a tlačiti velice, jak o jednom žebřáku máš historii takovou. Byl jeden lenoch veliký, který pracovati nic nechtěl, než almužnami se živiti. Přišel dne některého do krémy obecní, a tam postavil na straně svou mošnu, v níž byly krajíčky chléba vyžebraného, položil se na lavici a spal. V tom také přišel tam svatý člověk jeden, který ho znal, a vezmouc z mošny jeho krajíček chléba, položil mu jej na prsa: tu ten žebřák počal těžce oddechávati, potiti se a svi/jeti, jako pod nějakým těžkým břemenem. Když to viděl svatý muž, sňal mu z prsův ten krajíček chléba, a zase jej do jeho mošny vložil, a zbudiv žebřáka ptal se ho, co mu bylo, že tak těžce dechal? Odpověděl, že se mu zdálo, jako by mu veliký kámen na prsech ležel, a tak velice tlačil, že ho málem nezatlačil, až předece z něho spadl. Rekl svatý muž: „Nebyl to kámen, ale jeden toliko chléb a krajíček z tvé mošny, kterýžs vyžebral: a dal ti to Pán Bůh, abys cítil, jakou velikou tíž, abys poznal, jak těžká jest almužna vyžebraná od lidí zdravých a zahálčivých, a jak těžce za ni takoví žebřáci odpovídati budou.“ Ale slyš ještě, jak Pán Bůh fortelně žebřáky ztrestal a zahanbil.“ Got-schalch. Hohen Sermon. 75. de Temp. (in Spec. ex. tit. Otium. Ex. 3.).

„Dva muži cestou jdouce, a po cestě v chládku odpočívajíc, uhlídali, že touž cestou šel svatý Epifanius biskup, a vědouce, že on štědře chudým almužny dává, uradili se, aby jeden z nich na znak se položil, a dělal se, že jest umrlý, a druhý / aby ho plakal, a žádal od Epifania almužny, aby měl nač

umrlého tovaryše svého dáti pochovati. Když k nim přišel Epifanius, a vyslyšel prozbu toho muže, potěšoval ho, aby neplakal, a sobě nenařikal pro smrt tovaryše svého, poněvadž tak jest od Pána Boha uloženo každému člověku jedenkrátě umřítí: a dal mu dobrou almužnu, na kterouž by pohřeb náležitý umrlému zjednal. Když Epifanius odešel, zbudil ten muž tovaryše svého, aby vstal; ale on ležel: a když se ho ani podruhé, ani potřetí dovolati nemohl, hlasitě mu mluvil, že dostal štědrou almužnu, aby vstal, že sobě dají dobrou hostinu přistrojiti: ale on se ani nehnul, neb opravdově umrlý byl. Poznajíc on, že tovaryš jeho opravdově umrlý jest, ulekl se, a vstana hned běžel za svatým Epifaniem, a oznamujíc mu, jak fortelně od něho almužny žádali, a co se stalo tovaryši jeho, prosil ho s pláčem, aby jim ten hřích odpustil, a tovaryše jeho umrlého z mrtvých vzkřísil. Ale Epifanius potrescíc ho slovy, umrlého vzkřísiti nechtěl: aby totiž i ten / pozustalý, i jiný každý, fortelně almužny nežádal, a z duchovních lidí posměchu sobě nedělal.“ Trip. hist. Eccles. lib. 9. cap. 48. (in Spec. ex. tit. Eleemosyna. Ex. 6.). „Ale ještě slyš příklad o jednom žebřákově, proč on a jak brával almužny, a co s nimi dělával, a jak měl šťastnou a svatou smrt: a tu historii napsal svatý Řehoř papež takto:

Byl v Římě žebřáček jeden, velmi těžkou nemocí snižený, jménem Servulus. Ten ačkoliv statkem chudý, však zásluhami bohatý jsa, těžkou nemocí chřádl; nebo od toho času, jak jsme ho znáti mohli, až do konce života dnou zlámaný ležel, takže nikdý vstáti nemohl, ani se posaditi, ani ruku k ustům vztáhnouti, ani nikdý z jedné strany na druhou se obrátiti možné mu nebylo. K tomu, když mátl jeho s bratrem, aby mu posloužili, přicházela, skrze ně všecko, což mu z almužny, mimo skrovné vyživení, vybejvalo, chudým rozdával. Čistí žhola nic neuměje, Písma svatého knihy sobě koupil, a je jiným sobě k přečtení podával: a tak se stalo, že tím způ/sobem se Písmům svatým naučil. O to se nejvíce snážíval, aby Pánu Bohu zpěvy, v bolestech, které snášel, díky činil, a v chválách Božích ve dne i v noci trval. Když pak se již blízkého k smrti býti uznal, pocestných, jimž hospody u sebe dopřál, napomínal, aby vstana s ním žalmy, dlé očekávání smrti, zpívali. A když s nimi, sám již prvé umírající, propěvoval, hlas zpívajících hrůzou velkého vzkřiknutí okřik, řka: „Mlčte, zdaž neslyšíte,